

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Соціально-гуманітарний факультет

Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Право ЄС»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D 8 ПРАВО
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	ПРАВО
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Право ЄС» для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету, спеціальності 081 «Право», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Розробник О.Г. Тимощук. Біла Церква: БНАУ, 2025. 18 с.

Розробник:

О.Г.Тимощук, канд. юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін *olesia.melnyk.btsau@gmail.com*
Біла Церква: БНАУ, 2025 . – 18 с.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін (протокол №1 від 25.08.2025)

Завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін,
професор

Н.І. Бровко

Схвалено методичною комісією соціально-гуманітарного факультету (Протокол №1 від 26.08.2025)

Голова методичної комісії, доцент

І.В. Ковальчук

Гарант ОП «Право»

канд. юрид. наук, доцент

І.В. Ковальчук

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Передумови для вивчення дисципліни	5
3. Очікувані результати	5
4. Програма навчальної дисципліни	6
5. Структура дисципліни	8
6. Зміст навчальної дисципліни	9
6.1. Лекції	9
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	13
7. Методи навчання	15
8. Форми поточного та підсумкового контролю	15
9. Засоби оцінювання результатів навчання	15
10. Критерії оцінювання	16
11. Наочно-дидактичне і технічне забезпечення	17
12. Рекомендовані джерела інформації	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025–2026 навчальний рік та освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу» виділено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 70 годин (лекції – 28, практичні заняття – 42), самостійна робота студентів – 80 годин, з яких на підготовку і захист індивідуального науково-дослідницького завдання виділено 10 год.

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Обов'язковий компонент	
Змістових модулів – 4	Спеціальність D 8 Право	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт за вибором здобувача вищої освіти		4-й	5-й
Загальна кількість академічних годин – 150		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи здобувача – 7.		1-й	1-й
	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Лекції</i>	
		28 год.	10 год.
		<i>Практичні</i>	
		42 год.	10 год.
		<i>Самостійна робота (у т.ч. на виконання ІНДЗ)</i>	
		80 год.	130 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення курсу є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі права, які мають компетентності, необхідні для розуміння природи і функцій права, в тому числі права Європейського Союзу, змісту його основних правових інститутів, застосування такого права, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин. Формування знань про галузі права Європейського Союзу та Європейських співтовариств, достатнього для усвідомлення значення регіональної інтеграції держав Європи та необхідності її подальшого розвитку; здійснення професійної діяльності в установах, діяльність яких пов'язана з прогресивним розвитком українського законодавства; проведення глибокого історичного, правового, економічного аналізу європейських і світових інтеграційних процесів, учасником яких є Україна.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною є попереднє опанування дисциплін юридичного спрямування таких як: «Теорія держави і права», «Конституційне право (державний устрій)», «Міжнародне право» тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до ОПІ	Програмні результати навчання з дисципліни
ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.	2.1 Розуміти роль Європейського Союзу у формуванні системи захисту прав людини та співвідношення з Конвенцією про захист прав людини. 2.2. Знати зміст Хартії основоположних прав ЄС, її зв'язок із Конвенцією та взаємодію практики Суду ЄС і ЄСПЛ. 2.3. Аналізувати рішення Суду ЄС і ЄСПЛ, а також оцінювати ефективність реалізації міжнародних стандартів прав людини в межах ЄС.
ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	3.1. Вміти збирати нормативні акти, судову практику та аналітичні матеріали ЄС для дослідження конкретних правових питань. 3.2. Аналізувати положення права ЄС із нормами національного та міжнародного права, з урахуванням їх джерел і контексту.
ПРН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.	4.1. Аналізувати структуру та джерела права Європейського Союзу, пояснювати принципи його дії (напр., прямої дії та верховенства права ЄС) 4.2. Адаптувати отримані знання до вирішення практичних правових ситуацій у межах взаємодії національного та європейського права.
ПРН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.	8.1. Аналізувати зміст і функціонування основних інститутів права ЄС, пояснювати їхню роль у регулюванні міжнародних відносин і транснаціональної взаємодії. 8.2. Адаптувати норми права ЄС до конкретних ситуацій, застосовувати відповідні правові механізми для вирішення практичних кейсів у сфері міжнародного співробітництва та приватноправових відносин в умовах євроінтеграції.
ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	9.1. Аналізувати правову ситуацію для виявлення прогалин у власних знаннях або складних обставин, що потребують додаткового з'ясування у сфері права ЄС. 9.2. Пояснювати зміст отриманих рекомендацій та правових висновків та адаптувати зовнішні поради до конкретного контексту завдання чи кейсу.
ПРН 13. Знати та розуміти	13.1. Аналізувати особливості реалізації та

<p>особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p>	<p>застосування норм матеріального і процесуального права Європейського Союзу у взаємодії з національними правовими системами; пояснювати механізми дії норм права ЄС.</p> <p>13.2. Адаптувати положення права ЄС до конкретних юридичних ситуацій в межах національної юрисдикції.</p> <p>13.3. Застосовувати матеріальні та процесуальні норми ЄС для аналізу і вирішення практичних кейсів, з урахуванням рішень Суду ЄС.</p>
<p>ПРН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.</p>	<p>14.1. Аналізувати статистичну інформацію, що стосується функціонування інституцій ЄС, імплементації правових норм та дотримання прав людини в межах ЄС.</p> <p>14.2. Пояснювати джерела походження статистичних даних (наприклад, Євростат, звіти Європейської комісії) та їх значення для правового аналізу.</p>
<p>ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p>	<p>15.1. Аналізувати структуру та зміст електронних правових ресурсів і баз даних Європейського Союзу (EUR-Lex, Curia, Eurostat тощо).</p> <p>15.2. Пояснювати принципи роботи інформаційних технологій у правовій сфері ЄС та їх значення для пошуку, систематизації й обробки правової інформації.</p>
<p>ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p>	<p>18.1. Аналізувати взаємозв'язок між основними правовими доктринами, цінностями та принципами національного права і правопорядком Європейського Союзу.</p> <p>18.2. Пояснювати вплив права ЄС на формування сучасного розуміння верховенства права, поваги до прав людини та демократичного врядування у національному контексті; адаптувати правові підходи ЄС до специфіки національної правової системи, з урахуванням її традицій і норм.</p>
<p>ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях</p>	<p>22.1. Аналізувати правові ситуації з урахуванням норм та механізмів права Європейського Союзу, які можуть бути застосовані для захисту прав і законних інтересів осіб.</p> <p>22.2. Пояснювати доступні інструменти захисту в межах правової системи ЄС, зокрема процедури в Суді ЄС, Європейському омбудсмані, Європейській комісії тощо.</p> <p>22.3. Застосовувати положення права ЄС для формування юридично обґрунтованих консультацій щодо захисту прав у різних правових ситуаціях</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1.

Європейський Союз та його правова система - основні етапи еволюції

Тема 1.1. Право Європейського Союзу – комплексна галузь наукових знань.

Тема 1.2. Історична обумовленість інтеграційного процесу в Європі та світі.

Змістовний модуль 2.

Право Європейського Союзу: поняття, принципи, джерела, система

2.1. Право Європейського Союзу та національне право держав-членів.

2.2. Принципи права Європейського Союзу: поняття, класифікація.

2.3. Класифікація джерел права Європейського Союзу.

Змістовний модуль III.

Компетенція та сфери діяльності Європейського Союзу. Сфери діяльності Європейського Союзу

3.1. Правосуб'єктність ЄС. Компетенція Європейського Союзу: структура і зміст.

3.2. Повноваження Європейського Союзу у сфері міжнародних відносин та особливості їх здійснення.

3.3. Інститути європейського Союзу

3.4. Судова система ЄС та інші органи та установи Європейського Союзу. Контрольні органи ЄС, Європол.

Змістовний модуль 4. Правове регулювання відносин України з ЄС

Тема 4.1. Основні етапи євроінтеграції - становлення відносин і сфери співробітництва України та ЄС.

Тема 4.2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація.

Тема 4.3. Євроінтеграція в умовах російсько-української війни: досягнення та виклики.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	л б	інд	СРС		л	п	л б	і н д	СР С
Змістовний модуль 1.												
Тема 1.1.	14	2	4			8	12	2			10	
Тема 1.2.	14	2	4			8	12		2		10	
Разом за модуль	28	4	8			16	24	2	2		20	
Змістовний модуль 2.												
Тема 2.1.	10	2	2			6	14	2	2		10	
Тема 2.2.	10	2	2			6	14	2	2		10	
Тема 2.3.	10	2	2			6	10				10	
Разом за модуль	30	6	6			18	38	4	4		30	
Змістовний модуль 3.												
Тема 3.1.	12	2	4			6	14	2	2		10	
Тема 3.2.	12	2	4			6	10				10	
Тема 3.3.	12	2	4			6	12				12	
Тема 3.4.	12	2	4			6	12				12	
Разом за модуль	48	8	16			24	48	2	2		44	
Змістовний модуль 4.												
Тема 4.1.	14	4	4			6	16	2	2		12	
Тема 4.2.	14	2	4			8	12				12	
Тема 4.3.	16	4	4			8	12				12	
Разом за модуль	44	10	12			22	40	2	2		36	
Всього	150	28	42			80	150	10	10		130	

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів, в т.ч. індивідуальні завдання.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовний модуль 1. Європейський Союз та його правова система - основні етапи еволюції.	
Тема 1.1. Право Європейського Союзу – комплексна галузь наукових знань. Навчальна дисципліна «Право Європейського Союзу». Предмет і система курсу. Співвідношення курсу «Право Європейського Союзу» з іншими навчальними дисциплінами. Необхідність і мета вивчення права Європейського Союзу в Україні. Важливість пізнання права Європейського Союзу в процесі професійної підготовки юриста. Джерела і методи пізнання права Європейського Союзу.	2
Тема 1.2. Історична обумовленість інтеграційного процесу в Європі та світі. Інтернаціоналізація і глобалізація господарських зв'язків та світовий ринок - економічна основа Європейського Союзу. Політичні та культурні передумови утворення Європейського Союзу. Основні підсумки і тенденції інтеграційного процесу в Європі.	2
Разом за змістовий модуль 1	4
Змістовий модуль 2. Право Європейського союзу: поняття, принципи, джерела, система	
2.1. Право Європейського Союзу та національне право держав-членів. Визначення поняття «право Європейського Союзу». Співвідношення термінів «Право Європейського Союзу» і «європейське право». Принципи верховенства і прямої дії права Європейського Союзу. Співвідношення права Європейського Союзу з міжнародним публічним і приватним правом.	2
2.2. Принципи права Європейського Союзу: поняття, класифікація. Цінності Європейського Союзу (ст. 2 Договору про Європейського Союзу) як загальні принципи конституційного ладу ЄС та країн-членів. Відповідальність держав-членів за їх порушення.	2
2.3. Класифікація джерел права Європейського Союзу. Подібності та відмінності джерел права Європейського Союзу та джерел інших правових систем (національного та міжнародного права). Джерела первинного права. Установчі документи (договори) Європейського Союзу: поняття і система. Джерела вторинного права. Правові акти Європейського Союзу, їхні юридичні властивості (регламент, директива, рішення, рекомендація, висновок). Структура та зміст правових актів Союзу. Законодавчі та незаконодавчі акти Союзу.	2
Разом за змістовий модуль 2	6
Змістовний модуль 3. Компетенція та сфери діяльності Європейського Союзу.	
3.1. Правосуб'єктність ЄС. Компетенція Європейського Союзу: структура і зміст. Повноваження Європейського Союзу та способи їх закріплення в установчих договорах. Законодавчі, виконавчо-розпорядчі, юрисдикційні та інші повноваження	2

<p>ЄС, правові форми їх реалізації. Класифікація предметів відання і сфери діяльності Європейського Союзу. Внутрішній ринок ЄС. Економічний і валютний союз. Сфери політики Європейського Союзу (аграрна, транспортна, екологічна політика та ін.). Простір свободи, безпеки та правосуддя.</p>	
<p>3.2. Повноваження Європейського Союзу у сфері міжнародних відносин та особливості їх здійснення. Міжнародна правосуб'єктність та міжнародні угоди ЄС. Економічні санкції та інші односторонні заходи, які ЄС уповноважений здійснювати на міжнародній арені. Загальна торгова політика ЄС. Спільна зовнішня політика та політика безпеки (СЗПБ). Предмет, цілі і принципи СЗПБ. Органи і посадові особи, уповноважені представляти Європейський Союз на міжнародній арені. Дипломатичні зв'язки ЄС із зарубіжними державами та міжнародними організаціями.</p>	2
<p>3.3. Інститути європейського Союзу</p> <p>Поняття «інститут», «орган» і «установа» у праві Європейського Союзу. Джерела правового регулювання статусу органів Європейського Союзу: установчі договори, статuti, внутрішні регламенти та ін.</p> <p>Рада Європейського Союзу. Місце в системі органів Європейського Союзу. Склад і порядок формування. Загальна і спеціальна Рада. Внутрішня організація. Порядок роботи та прийняття рішень. Функції та повноваження Ради: обсяг і зміст</p> <p>Європейська рада. Європейська рада - вищий орган політичної координації у рамках Союзу. Причини створення, правова інституціоналізація Європейської ради. Європейська рада та Рада Європейського Союзу. Склад і порядок формування Європейської ради. Функції та повноваження Європейської ради.</p> <p>Європейський парламент. Місце в системі органів Союзу. Склад. Порядок обрання депутатів. Способи прийняття рішень. Функції та повноваження Європарламенту. Юридична і політична відповідальність Європарламенту та його членів. Депутатський імунітет.</p> <p>Європейська комісія. Місце в системі органів Союзу. Склад Комісії. Порядок формування Комісії. Правовий статус членів Комісії, гарантії їх незалежності. Повноваження Комісії. Право законодавчої ініціативи та особливості його реалізації в рамках ЄС.</p>	2
<p>3.4. Судова система ЄС та інші органи та установи Європейського Союзу.</p> <p>Контрольні органи ЄС, Європол.</p> <p>Суд Європейського Союзу. Судова система Європейського Союзу: загальні принципи побудови. Структура та функції Суду Європейського Союзу. Статут Суду Європейського Союзу. Склад і порядок формування Суду. Організація роботи і прийняття рішень. Юрисдикція Суду. Правовий статус Трибуналу. Спеціалізовані трибунали - нова ланка судової системи Європейського Союзу. Контрольні органи ЄС. Система контрольних органів Європейського Союзу, її розвиток на сучасному етапі. Європейська рахункова палата - інститут фінансового контролю ЄС. Склад і порядок формування Рахункової палати. Правовий статус Європейського омбудсмана. Порядок звернення до Омбудсмана. Європол. Європейське поліцейське відомство (Європол): місце в організаційному механізмі Європейського Союзу.</p>	2
<p>Разом за змістовий модуль 3</p>	8

Змістовний модуль 4. Правове регулювання відносин України з ЄС	
Тема 4.1. Основні етапи євроінтеграції - становлення відносин і сфери співробітництва України та ЄС. Система угод між Україною та Європейським Союзом. Угода про партнерство та співробітництво (УПС): основна характеристика і зміст. Етапи адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Механізм адаптації законодавства України до законодавства ЄС. План дій «Україна – ЄС».	2
Тема 4.2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація. Перспективи створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Перспективи членства України до ЄС в умовах війни в Україні.	2
Тема 4.3. Євроінтеграція в умовах російсько-української війни: досягнення та виклики. Інтеграція України до внутрішнього ринку ЄС в умовах війни. Механізм підтримки України ЄС.	2
Разом за змістовий модуль 4	6
Всього	28

6.2. Практичні заняття

Тема і зміст практичного заняття	К-ть годин
Змістовний модуль 1. Європейський Союз та його правова система - основні етапи еволюції.	
Тема 1.1. Право Європейського Союзу – комплексна галузь наукових знань. Навчальна дисципліна «Право Європейського Союзу». Предмет і система курсу. Співвідношення курсу «Право Європейського Союзу» з іншими навчальними дисциплінами. Необхідність і мета вивчення права Європейського Союзу в Україні. Важливість пізнання права Європейського Союзу в процесі професійної підготовки юриста. Джерела і методи пізнання права Європейського Союзу.	4
Тема 1.2. Історична обумовленість інтеграційного процесу в Європі та світі. Інтернаціоналізація і глобалізація господарських зв'язків та світовий ринок - економічна основа Європейського Союзу. Політичні та культурні передумови утворення Європейського Союзу. Основні підсумки і тенденції інтеграційного процесу в Європі.	4
Разом за змістовий модуль 1	8
Змістовий модуль 2. Право Європейського союзу: поняття, принципи, джерела, система	
2.1. Право Європейського Союзу та національне право держав-членів. Визначення поняття «право Європейського Союзу». Співвідношення термінів «Право Європейського Союзу» і «європейське право». Принципи верховенства і прямої дії права Європейського Союзу. Співвідношення права Європейського Союзу з міжнародним публічним і приватним правом.	2
2.2. Принципи права Європейського Союзу: поняття, класифікація. Цінності Європейського Союзу (ст. 2 Договору про Європейського Союзу) як загальні принципи конституційного ладу ЄС та країн-членів. Відповідальність держав-членів за їх порушення.	2
2.3. Класифікація джерел права Європейського Союзу. Подібності та відмінності джерел права Європейського Союзу та джерел інших правових систем (національного та міжнародного права). Джерела первинного права. Установчі документи (договори) Європейського Союзу: поняття і система. Джерела вторинного права. Правові акти Європейського Союзу, їхні юридичні властивості (регламент, директива, рішення, рекомендація, висновок). Структура та зміст правових актів Союзу. Законодавчі та незаконодавчі акти Союзу.	2
Разом за змістовий модуль 2	6
Змістовний модуль 3. Компетенція та сфери діяльності Європейського Союзу.	
3.1. Правосуб'єктність ЄС. Компетенція Європейського Союзу: структура і зміст. Повноваження Європейського Союзу та способи їх закріплення в установчих договорах. Законодавчі, виконавчо-розпорядчі, юрисдикційні та інші повноваження ЄС, правові форми їх реалізації. Класифікація предметів відання і сфери діяльності Європейського Союзу. Внутрішній ринок ЄС. Економічний і валютний союз. Сфери	4

<p>політики Європейського Союзу (аграрна, транспортна, екологічна політика та ін.). Простір свободи, безпеки та правосуддя.</p>	
<p>3.2. Повноваження Європейського Союзу у сфері міжнародних відносин та особливості їх здійснення. Міжнародна правосуб'єктність та міжнародні угоди ЄС. Економічні санкції та інші односторонні заходи, які ЄС уповноважений здійснювати на міжнародній арені. Загальна торгова політика ЄС. Спільна зовнішня політика та політика безпеки (СЗПБ). Предмет, цілі і принципи СЗПБ. Органи і посадові особи, уповноважені представляти Європейський Союз на міжнародній арені. Дипломатичні зв'язки ЄС із зарубіжними державами та міжнародними організаціями.</p>	4
<p>3.3. Інститути європейського Союзу</p> <p>Поняття «інститут», «орган» і «установа» у праві Європейського Союзу. Джерела правового регулювання статусу органів Європейського Союзу: установчі договори, статuti, внутрішні регламенти та ін.</p> <p>Рада Європейського Союзу. Місце в системі органів Європейського Союзу. Склад і порядок формування. Загальна і спеціальна Рада. Внутрішня організація. Порядок роботи та прийняття рішень. Функції та повноваження Ради: обсяг і зміст</p> <p>Європейська рада. Європейська рада - вищий орган політичної координації у рамках Союзу. Причини створення, правова інституціоналізація Європейської ради. Європейська рада та Рада Європейського Союзу. Склад і порядок формування Європейської ради. Функції та повноваження Європейської ради.</p> <p>Європейський парламент. Місце в системі органів Союзу. Склад. Порядок обрання депутатів. Способи прийняття рішень. Функції та повноваження Європарламенту. Юридична і політична відповідальність Європарламенту та його членів. Депутатський імунітет.</p> <p>Європейська комісія. Місце в системі органів Союзу. Склад Комісії. Порядок формування Комісії. Правовий статус членів Комісії, гарантії їх незалежності. Повноваження Комісії. Право законодавчої ініціативи та особливості його реалізації в рамках ЄС.</p>	4
<p>3.4. Судова система ЄС та інші органи та установи Європейського Союзу. Контрольні органи ЄС, Європол.</p> <p>Суд Європейського Союзу. Судова система Європейського Союзу: загальні принципи побудови. Структура та функції Суду Європейського Союзу. Статут Суду Європейського Союзу. Склад і порядок формування Суду. Організація роботи і прийняття рішень. Юрисдикція Суду. Правовий статус Трибуналу. Спеціалізовані трибунали - нова ланка судової системи Європейського Союзу. Контрольні органи ЄС. Система контрольних органів Європейського Союзу, її розвиток на сучасному етапі. Європейська рахункова палата - інститут фінансового контролю ЄС. Склад і порядок формування Рахункової палати. Правовий статус Європейського омбудсмана. Порядок звернення до Омбудсмана. Європол. Європейське поліцейське відомство (Європол): місце в організаційному механізмі Європейського Союзу.</p>	4
<p>Разом за змістовий модуль 3</p>	16
<p>Змістовний модуль 4. Правове регулювання відносин України з ЄС</p>	

<p>Тема 4.1. Основні етапи євроінтеграції - становлення відносин і сфери співробітництва України та ЄС. Система угод між Україною та Європейським Союзом. Угода про партнерство та співробітництво (УПС): основна характеристика і зміст. Етапи адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Механізм адаптації законодавства України до законодавства ЄС. План дій «Україна – ЄС».</p>	4
<p>Тема 4.2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація. Перспективи створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Перспективи членства України до ЄС в умовах війни в Україні.</p>	4
<p>Тема 4.3. Євроінтеграція в умовах російсько-української війни: досягнення та виклики. Інтеграція України до внутрішнього ринку ЄС в умовах війни. Механізм підтримки України ЄС.</p>	4
<p>Разом за змістовий модуль 4</p>	12
<p>Всього</p>	42

6.3. Самостійна робота

Теми для самостійної роботи	К-ть годи н
<p>Опрацювання літератури та нормативних документів, що визначають основні положення права ЄС.</p> <p><i>Теоретичні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Масштабність екологічних проблем і та кількість сфер, які вони зачіпають, що відбиваються у функціонуванні інститутів Європейського Союзу • Відносини між Європейським Союзом і державами-членами – умови та правила. • Поняття, мета й завдання політики в галузі конкуренції. • Принцип вільного пересування товарів: поняття, зміст. Головні орієнтири економічної політики. • Принцип взаємного визнання судових рішень держав-членів у кримінальних справах та заходи з його реалізації в законодавстві Європейського Союзу. • Предмет загальної кримінальної політики Європейського Союзу, її основні напрямки. • Правовий статус Європейського омбудсмана. Порядок звернення до Омбудсмана. • Європейське поліцейське відомство (Європол): місце в організаційному механізмі Європейського Союзу. • Поняття принципів правового статусу особи. Особисті (громадянські), політичні, економічні, соціальні і культурні права, гарантовані Європейським Союзом. • "Міграційна катастрофа" у Європі як ключове випробування для європейської єдності. 	16
<p>- Опишіть процедури вступу до ЄС. Назвіть основні етапи членства в ЄС. На якому етапі зараз Україна і які етапи вже пройдено, які є цьому підтвердження?</p>	10
<p>Опишіть міграційні кризи у Європі останнього десятиріччя та вкажіть які шляхи їх подолання.</p>	10
<p><i>Дослідницькі завдання:</i></p> <p>Проаналізувавши співвідношення права ЄС та національного законодавства держав-членів, вкажіть конкретні приклади імплементації та застосування права ЄС у правовій системі України за останні 5 років.</p>	10
<p>Дайте розгорнуті відповіді на питання: У чому полягає особливість свободи руху капіталу та платежів у порівнянні з іншими свободами Співтовариства? Які винятки передбачено Договором про Співтовариство з принципу свободи руху капіталу та платежів. Назвіть види кількісних обмежень щодо експорту товарів з ЄС .</p>	5
<p><i>Написати есе на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Копенгагенські критерії – сильні та слабкі сторони. Позитивні та негативні наслідки виконання Україною критеріїв членства в ЄС. 2. Розвиток співробітництва між Україною та ЄС в окремих галузях. 3. Асоціація Україна-ЄС: потенційні вигоди та можливі ризики для України. 4. Нові виклики для аграрного сектора у світлі формування зони вільної торгівлі Україна-ЄС. 5. Головні напрями та умови співробітництва України з інституціями Європейського Союзу в умовах російсько-української війни 2022 року. 	15
<p><i>Практичні (кейсові) завдання</i></p> <p>Зробити добірку аналітичних кейсів щодо співробітництва ЄС та України у вказаних сферах: Право ЄС у сфері навколишнього середовища, Право ЄС у сфері</p>	14

споживчого захисту, Право ЄС у сфері охорони здоров'я, Право ЄС у сфері транспорту.	
Всього	80

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання ІНДЗ (*4 год.).

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовується кейс-метод із аналізом практики Суду ЄС та ЄСПЛ для формування критичного мислення й навичок юридичної аргументації. Використовуються симуляційні ігри та моделювання роботи інституцій ЄС, що забезпечує практичне розуміння процедур ухвалення рішень та розвиток комунікативних умінь. Передбачено проєктно-орієнтоване навчання з використанням цифрових платформ і баз даних ЄС для інтеграції теоретичних знань у практичну діяльність та формування цифрових компетентностей.

Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико-зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо.

****В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо.*

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню семестру – іспит.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, аналіз законодавства, виконання і захист

проектів, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проектів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимальний бал	20	20	20 (10 x 2)	10	30	100

11. Наочно-дидактичне і технічне забезпечення

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції іноземною мовою в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проектор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Договір про Європейський Союз 1992 р. (Консолідовані версії станом на 30.03.2010)
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
2. Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
3. Хартія про основоположні права Європейського Союзу 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text
4. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
6. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
7. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». Вид. 11-те, змін. і допов. Харків: Право, 2024. 488 с.
8. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
9. Основи права Європейського Союзу та Ради Європи: дефініції, джерела, схеми, таблиці та персоналії : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 340с.
10. Європейський Союз: навч. посіб. / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.]; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 600с.
11. Устименко В.А. Адаптація національного законодавства до права Європейського Союзу: основи, критерії, виміри стійкості: Монографія / В.А. Устименко; НАН України, ДУ «ІСПД імені В.К. Макутова НАН України». К.: Академперіодика, 2025. 452 с.
12. Колізії в реалізації та захисті прав людини : навчальний посібник / кол. авторів. Білоцерківський нац. агр. ун-т. - Біла Церква, 2025. 333 с.
13. Тимошук О. Г. Вплив російсько-української війни на євроінтеграційні процеси в контексті набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС: міжнародно-правовий аспект. Південноукраїнський правничий часопис. 2022. № 4, Ч. 3. С. 81-86.
14. Тимошук О. Г. Забезпечення прав людини в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід : кол. монографія. Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 206-240.
15. Тимошук О. Г. Законодавчі зміни після набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС в умовах війни в Україні. Україна на шляху до ЄС: виклики та перспективи: матеріали Круглого столу з нагоди Дня Європи в Україні (БНАУ, 7 травня 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 11-13.
16. Тимошук О. Г. Здобутки та виклики України у питаннях прав людини на шляху до європейської інтеграції. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 2. С. 56-59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/10>
17. Тимошук О. Г. Правовий механізм адаптації національного законодавства до європейських міжнародно-правових стандартів прав людини. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. № 3, Ч.3. С. 405-411. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.63>